

Referat fra 6. møde i Grøn Trepert Bornholm 23.05.2025 kl. 12-15

Sted: Snorrebakken 66, Rønne. Mødelokale 5

Deltagere: Jacob Trøst (BRK), Louise Lyng Bojesen (BRK), Rasmus Brunke (BLF), Lennart Westh (BLF), Michael Stoltze (DN), Helle Bay Eriksen (DN), Søren Friese (NST)

Ekstern deltager: Marie-Louise Bretner og Birgit S. Hansen fra KL's enhed for Grøn Trepert

Sekretariat: Linda Matzen (BRK), Patrick Steinlein (BRK, Teknikergruppe), Andreas Lund Povlsen (BRK)

Afbud: Louise Lyng Bojesen

Mødeleder: Jacob Trøst, Borgmester og formand for Grøn Trepert Bornholm.

Referent: Andreas Lund Povlsen

Bemærkninger til dagsordenen: Ingen

Dagsorden:

1. Omlægningsplaner, principvedtagelse, tidsfrister og midler v/ Marie-Louise Bretner og Birgit S. Hansen fra KL's enhed for Grøn Trepert

KL har oprettet en enhed for Grøn Trepert for at understøtte kommunernes arbejde med Grøn Trepert. På dette møde deltager Marie-Louise Bretner og Birgit S. Hansen fra KL for at drøfte omlægningsplaner, principvedtagelse, tidsfrister og midler set i lyset af Bornholms særstatus i treparten. I arbejdet med den grønne trepart er Birgit S. Hansen medlem af Taskforce for Arealudtag og National Styregruppe for Arealudtag.

Marie-Louise Bretner og Birgit S. Hansen deltager online i den første time af mødet.

Referat

KL bekræftede at vi ikke kan komme i nærheden af Arealfondens 43 mia. før Bornholm har indsatsbehov. Det betyder at Bornholm har ekstra tid at løbe på. I behøver derfor ikke at lægge omlægningsplaner ind i MARS, der kun er i støbeskeen.

Hvis I vælger at lave nogle omlægningsplaner allerede nu kan de indeholde eksisterende projekter, planlagt skovrejsning, ekstensivering, der allerede er søgt om gerne, hvor der også er synergier i forhold til rekreative muligheder, drikkevandsinteresser o. lign. Det er muligt at finde finansiering til skovrejsning, udtag af lavbund (*red. som vi ikke har på Bornholm*) og fra visse CAP-ordninger (EU's landbrugsstøtteordninger)

Det der lige nu er muligt for Bornholm er at arbejde med et fondsstøttet signaturprojekt, der omhandler større sammenhængende natur. Bornholm er noget særligt og fondene kan godt lide at engagere sig på Bornholm, de har penge på lommen og hver deres tildelingskriterier. Det kan derfor være nødvendigt at arbejde med et kludetæppe af fonde, hvis vi har mange forskellige interesser/mål at varetage. Der findes tillige en fond, der støtter havmiljø.

Måske er der en idé i at lave strategisk arealplanlægning ifm. et signaturprojekt på baggrund af arealanalyser. KL gav eksempler på andre kommuners arbejde med strategisk arealplanlægning og anbefalede værktøjet ASK (Areal, Synergier, Kort), et system som kommunerne kan få adgang til mhp. at udarbejde synergikortlægninger på baggrund af multikriterieanalyser.

KL bliver spurgt ind til hvor meget skal vi have med i omlægningsplaner i MARS, det er uklart for os fx ift. signaturprojekter og omlægningsplaner. Vi har pt. ingen konkrete aftaler med lodsejere og ingen penge til kompensationer?

KL svarer at omlægningsplaner er en liste over potentialer og ikke skal bindes op på lodsejeraftaler i 2025, nogle kommuner er dog allerede i gang. En mulighed er i stedet at melde allerede planlagte indsats ind i MARS, hvis vi har sådan nogle. Omlægningsplanerne er et idékatalog, en iterativ projektliste som er dynamisk. De første omlægningsplaner er normalt ikke hængt op på lodsejeraftaler og er ikke et juridisk bindende plan. Omlægningsplaner kan tage tid fx 4 år og det er ok.

Bornholm kan godt melde et signaturprojekt ind, men det skal være robust. Det er jo et valg hvordan I griber det an i Grøn Trepert Bornholm ift. at skrive det ind i MARS eller ej. I er de bedste til at vurdere om det er tilstrækkeligt at muligheden for et signaturprojekt er meldt ud til borgermødet m.v. eller om kræver det yderligere forarbejde og dialog.

I forhold til en fremtidig kvælstofindsats ser det på retentionskortet ud til, at det særligt er på den nordlige halvdel af øen, at det er svært at tilbageholde kvælstoffet og undgå udledning til havmiljøet. Her er der ifølge KL umiddelbart to muligheder for at håndtere marker i drift på højderyggen. Enten tages jord ud af drift fx ifm. med et signaturprojekt ellers kan minivådområder være en del af løsningen.

KL bliver spurgt om, hvordan udtag af landbrugsjord langs vandløb kan det håndteres. Skal det fx med i MARS eller skal vi vente med det?

KL svarer at hvis indsatsen ikke er bundet op kompensationsordning kan det godt blive opfattet forkert og virke provokerende på lodsejere. Det er en god ide at pege hen på, hvem der skal finansiere det før I melder noget ind.

KL bliver spurgt til muligheden for støtte via ekstensiveringsordningen? KL svarer at den er skudt lidt til hjørne for Bornholm pt., men senere kan der opstå nye muligheder.

KL bekræftede, at der fra centralt hold arbejdes på at finde flere ressourcer til de kommuner, der har store projekter som der ikke er kompetencer til at løfte. Det er for tidligt at vurdere om det kan blive relevant for Bornholm.

Der bliver spurgt ind til, hvad kommunens rolle er nu ift. de overordnede landsdækkende mål?

KL svarer, at det ikke er de hårde mål (kvælstof og klima), I kan arbejde med nu, men alene natur og biodiversitet, der er såkaldte bløde mål, som ikke beskrevet særligt godt i trepartsaftalen. Natur og biodiversitet er blot synergieffekter i arbejdet med kvælstof- og klimaindsatserne.

2. Opsamling fra borgermødet onsdag den 21. maj

På trepartsmødet den 22. april blev det besluttet at afholde et borgermøde om Grøn Trepert Bornholm den 21. maj 2025 på Campus. Formålet med borgermødet var at give en status på arbejdet i Grøn Trepert Bornholm og komme i dialog med borgerne om trepartsarbejdet.

Grøn Trepert Bornholm drøfter, hvad der kom ud af ud af mødet, herunder de input der kom fra borgerne.

Referat

Rammerne på Campus fungerede godt. Der var et stort fremmøde, hovedparten af 300 pladser blev brugt. Der var generel enighed om at borgermødet fungerede fint. Der var ikke meget, der kunne være gjort anderledes set i lyset af den tid vi havde til rådighed til forberedelse.

Der var stor interesse for de medbragte kort over landskabsinteresser på Bornholm. Til en anden god gang skal der større signaturer på kortene.

3. Undersøgelse af mulighederne for et stort signaturprojekt

Drøftelse af den videre proces i arbejdet med et stort signaturprojekt. Er der særlige ting vi bør tage højde for på baggrund af tilbagemeldingerne på borgermødet?

Referat

Et signaturprojekt skal understøtte visionen om et stort og bedre sammenhængende naturområde, hvor der også er plads til at fremme andre ting fx ekstensivt landbrug. Der skal laves et godt forarbejde før vi kontakter fonde. Vi skal bruge tiden til at tænke på, hvordan det skal se ud på Bornholm og find den rette rækkefølge for det der skal ske i de næste 5-10 år.

Et signaturprojekt skal bygge på frivillighed og hvis man som lodsejer indgår i et projektområde er det ikke nødvendigvis ensbetydende med at det er slut med landbrugsdrift i det pågældende område.

Kommunikationen omkring et signaturprojekt, hvad det kan og hvilke eventuelle konsekvenser det har for den enkelte er meget vigtig og noget vi skal have stort fokus på.

4. Kommunikation og borgerinddragelse fortsat (fast punkt)

Har borgermødet givet anledning til nye tiltag eller ændringer i forhold til kommunikationen og behovet for borgerinddragelse i trepartsarbejdet?

Referat

Det er vigtigt at få kvitteret på en god måde til folk, der kommer med idéer og oplyst hvad der nu sker med henvendelsen og hvornår man evt. kan forvente at blive kontaktet igen. Udarbejdelse af et standardbrev, med links til relevante hjemmesider fx SGAV, hvor der findes en oversigt med relevante støtteordninger og virkemidler).

Det blev desuden aftalt at Grøn Trepert Bornholm deltager i næste møde i Grønt Dialogforum den 17. juni v/ formand Jacob Trøst. Det skal afklares hvor mødet holdes så det passer i Jacobs kalender.

5. Seneste borgerforslag i trepart@brk.dk

Patrick orienterer om senest indkomne borgerforslag i postkassen trepart@brk.dk med fokus på forslag, der kan være særlig relevante for det videre arbejde i Grøn Trepert Bornholm.

Grøn Trepert Bornholm drøfter perspektiverne i de indkomne borgerforslag.

Referat

Der er kommet et par henvendelser siden sidst. De vil blive præsenteret på næste trepartsmøde.

6. Møder efter sommerferien

Næste møde er torsdag den 19. juni, kl. 12-15 og finder sted i mødelokale 2 på Snorrebakken. Det er sidste planlagte møde i kalenderen.

Grøn Trepert Bornholm drøfter om der er behov for at aftale nye mødedatoer og mødestrategien fremadrettet.

Referat

Møde efter sommerferien. Tirsdag den 26. august 15-18. Send mødeindkaldelse.

7. Eventuelt og punkter til næste møde

Referat

Punkter til næste møde:

Drøft visionsoplæg ifm. et signaturprojekt.

Formelle krav til områdeplan.